

Jak zefektivnit, zjednodušit a zvýšit transparentnost procesu zadávání veřejných zakázek ve vztahu k BIM

11. listopadu 2025

Tento dokument vyjadřuje doporučení ARI ke způsobu zefektivnění, zjednodušení a zvýšení transparentnosti procesu zadávání veřejných zakázek ve vztahu k BIM ve stavebnictví obecně. Věříme, že digitalizace ve stavebnictví by měla směřovat ke zvýšení efektivity práce všech účastníků stavebního procesu, to vyžaduje, aby požadavky a procesy byly jasné, jednotné a jednoduše aplikovatelné. Správně nastavená digitalizace povede k urychlení přípravy a výstavby, lepšímu řízení rizik a v konečném důsledku také k úspoře nákladů. Níže uvádíme sedm doporučení k změnám současného prostředí BIM:

1. Zavedení jednotného datového slovníku jako základu pro datové standardy

Doporučujeme využívat jednotný **centrální datový slovník** v souladu s mezinárodní standardizací, který bude definovat pojmy, atributy a strukturu dat. Tento slovník se stane základem pro tvorbu datových standardů jednotlivých organizací zadávajících veřejné zakázky, čímž se zajistí konzistence a interoperabilita napříč projekty. Výchozím datovým slovníkem pro všechny stavby (pozemní, dopravní, energetické, technické) by měl být slovník vznikající na ČAS.

V současnosti stále neexistuje v praxi využívaný jednotný slovník. Každý zadavatel, včetně například krajských správ ŘSD, užívá vlastní terminologii a interpretaci DS. Z pohledu dodavatele sektoru je tento přístup nepřehledný, komplikovaný a vyžaduje dodatečné náklady na software a lidské kapacity, vyžaduje více času na přizpůsobení a zvyšuje riziko chyb.

2. Postupné rozšiřování informačních požadavků

Doporučujeme, na základě srovnání mezinárodního praxe, jasně definovat minimální informační požadavky a část informací pro správu a údržbu přesunout až do FM systémů (k diskuzi). Požadavky se mohou postupem času rozšiřovat podle jejich skutečného praktického využití na straně zadavatelů.

V současnosti jsou vyžadovány příliš komplexní požadavky na informace (až 10x více atributů než na obdobných projektech v zahraničí) bez nastavení potřebných pravidel a bez zjevného skutečného využití. To způsobuje jednak vysokou pracnost a nákladovost, ale také obtížnou kontrolu takovýchto informací.

3. Jednotný grafický BIM standard

Doporučujeme vypracovat grafický BIM standard, který bude obdobou vzorových listů (ŘSD) a bude vhodný pro užití v digitálních procesech tak, aby všechny klíčové konstrukce byly jednotnou formou dostupné pro všechny účastníky procesu výstavby (ŘSD, SŽ atd.). Jeho vznik doporučujeme realizovat formou zadávacího řízení na jeho dodavatele tak, aby standard vznikl v jedné ucelené dodávce s plnou odpovědností za kvalitu a čas dodání. Pro inspiraci doporučujeme například vzor *Deutsche Bahn*.

V současnosti jsou k dispozici pouze vzorové listy MDČR, které jsou ve 2D, tedy nepoužitelné pro práci v digitálním prostředí. Navíc v minulosti využívaný přístup sestavení pracovních skupin z různých odborníků bez řádného ocenění a profesní odpovědnosti není vhodný na vznik koncepčních dokumentů, které vyžadují nasazení dostatečných kapacit v delším období.

4. Povinné využívání otevřených rozhraní (Open API) a jednotné datové formáty pro předávání informací o projektech

Doporučujeme, aby všechny systémy pro správu veřejných zakázek a společné datové prostředí (CDE) podporovaly otevřená rozhraní (Open API), kdy zadavatel má vlastní CDE řešení a zhotovitel se pomocí otevřeného API napojí na CDE zadavatele a touto cestou předává požadované informace. Zároveň pro potřebu veřejného zadávání a administraci veřejných zakázek je nutné definovat **jednotné otevřené datové formáty** (např. IFC, BCF, XML) pro předávání informací o výkazech výměr, fakturaci, soupisu provedených prací, změnových listů apod. Tento krok **zajistí interoperabilitu**, sníží náklady na integraci a podpoří transparentní komunikaci mezi zadavateli a dodavateli.

V současnosti každý zadavatel velice často smluvně požaduje užití vlastního softwarového řešení, které mnohdy vyžaduje zbytečně nákladný proces konverze datových toků do interních systémů zhotovitelů. Cílem má být vzájemné provázání plynulého workflow systémů zadavatele a celého dodavatelského řetězce. To nebude možné, pokud se bude pokaždé vyžadovat jiné softwarové řešení.

5. Standardizace BIM podkladů v zadávacích řízeních

Doporučujeme zavést jednotnou terminologií a jednotné šablony pro BIM Protokol, EIR (*Employer's Information Requirements*) a BEP (*BIM Execution Plan*), aby se minimalizovaly rozdíly mezi jednotlivými zakázkami. Tyto dokumenty by měly být dostupné v jednotné šabloně vycházející z podkladů dostupných od agentury ČAS.

V současnosti každý zadavatel, včetně například krajských správ ŘSD, užívá vlastní sety dokumentací s mnohdy odlišnou terminologií, které se projekt od projektu liší.

6. Sjedení procesů na základě Use Case Managementu

Doporučujeme zavést a implementovat metodiku **Use Case Management (Případy užití)** pro definování a řízení procesů napříč projekty v digitálním prostředí. Vytvoření centrálního katalogu případů užití pro dopravní infrastrukturu poskytne jednotný referenční rámec pro procesy zadávání, realizace a správy stavebních zakázek, sníží administrativní zátěž a podpoří efektivní digitalizaci.

V současnosti nejsou jasně definované procesy využitelné pro práci v digitálním prostředí. Přestože má ŘSD vypracované procesní směrnice, je nutné vytvořit jednotné definice procesů ve vztahu k BIM. Ideálně by hlavní případy užití měly vycházet z jednotných definic pro národní úroveň vzniklých na ČAS.

7. Podpora vzdělávání a certifikace v oblasti BIM

Doporučujeme vytvořit systém školení pro veřejné zadavatele i dodavatele, zaměřený na praktické využití BIM v zakázkách. Současně doporučujeme zavést certifikační rámec pro BIM koordinátory, managery a správce informací, aby byla zajištěna kvalita implementace ideálně v souladu s **mezinárodní certifikací PCERT poskytovanou buildingSMART CZ**.

V současnosti není v zadávacích řízeních využívána jednotná certifikace vycházející z mezinárodních nebo národních standardů prokazující odborné znalosti s BIM. Není možné vyžadovat soukromé certifikáty bez jednotných pravidel.